

Bildande av Hulans naturreservat i Mariestads kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Hulans naturreservat
Naturvårdsregister-ID:	2025449
Areal (ha):	Cirka 89,6 hektar, varav 52 hektar vatten
Lägesbeskrivning:	Längst ut på Torsös nordöstra spets.
Markägarkategori:	Privata markägare
Fastighets- och sakägare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 3)
Förvaltare:	Länsstyrelsen Västra Götaland

Beslut om bland annat bildande

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1a som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Namnet ska vara Hulans naturreservat.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen enligt bilaga 2 för naturreservatets långsiktiga vård. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är följande:

- Skydda och bevara en oexploaterad skärgårdsmiljö som är viktig för bland annat fågellivet.
- Bevara och utveckla områdets värdefulla naturmiljöer, såsom skärgårdstallskogar, strandmiljöer, blandskogar och sumpskogar.
- Bevara och utveckla förekomst och rikedom av arter knutna till tallskogar, strandmiljöer, blandskogar och sumpskogar.
- Synliggöra den historiska markanvändningen i anslutning till befintlig torpmiljö.
- Bevara och utveckla dessa inom området förekommande naturtyper och arter som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: Ävjestrandsjöar (3130), Västlig taiga (9010) och Lövsumpskogar (9080).
- Tillgängliggöra området för det rörliga friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom följande:

- Alla former av exploatering förbjuds.
- Marken undantas från skogsbruk.
- Marker i anslutning till torpmiljön slås och, om möjligt, restaureras till betesmark med betesdrift.
- Åtgärder genomförs i vissa lövskogs- och tallskogsmiljöer för att förhindra graninvandring.
- En vandringsled anläggs i området.

Beslut om föreskrifter

För föreskrifter med * finns det förtydliganden under rubriken Motivering och förtydligande av föreskrifter.

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Uppföra byggnad eller annan anläggning. *
2. Ändra utformning eller användning av byggnad eller annan anläggning så att dess påverkan på området ökar. *
3. Borra, spränga, gräva, schakta, plöja, muddra eller påla.
*Förbudet gäller inte vid rensning av befintliga diken till ursprunglig eller fastställd bottennivå.
Förbudet gäller inte vid grävning inom de områden som markerats på karta i bilaga 1b.*
Förbudet gäller inte vid kartering av berggrund eller geokemisk provtagning som genomförs av Sveriges Geologiska Undersökningar eller den Sveriges Geologiska Undersökningar utser.
4. Påverka områdets hydrologi genom att dika, dämma, avleda, omleda eller valla in.
5. Avverka, gallra, röja, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
Förbudet gäller inte vid flyttning av nedfallna träd eller nedhängande grenar som utgör hinder för betesdrift eller försvårar framkomligheten på vägar eller stigar.
Förbudet gäller inte inom de områden som markerats på karta i bilaga 1b.
Förbudet gäller inte träd eller buskar med en stamdiameter mindre än tio centimeter vid underhåll av befintlig siktgata för jakt.
6. Anordna deponi eller annat upplag, fylla ut eller tippa massor.
7. Sätta ut, så eller plantera arter av något slag.
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödsel.

9. Stödutfodra med annat än mineralfoder.
Förbudet gäller inte stödutfodring i form av övergångsutfodring i samband med in- och utställning. Platser med känslig flora ska undvikas.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det också förbjudet att göra följande:

10. Uppföra jakttorn eller annan anläggning för jakt.
11. Anlägga kabel, rör eller ledning.
12. Bekämpa invasiva främmande arter med metoder som är förbjudna enligt föreskrifterna A1–A9.

Undantag

Föreskrifterna enligt A ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelseerna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B nedan).
2. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, åtgärder träd som förvaltaren bedömer utgör en påtaglig risk för skada på människor eller egendom.*
3. För räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis i samband med utryckning eller verksamhetsutövning.
4. Vid genomförande av åtgärder som har tillstånd enligt någon av föreskrifterna A10–A12 gäller inte förbuden enligt A1–A9, om förbuden hindrar genomförandet.
5. Vid underhåll eller reparation av väg gäller inte föreskrifterna A3, A5 eller A6 inom vägområdet.

B. Föreskrifter om förpliktelser att tåla intrång (7 kap. 6 § miljöbalken)

Detta gäller hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder genomförs för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Naturreservatets gränser märks ut i terrängen.
2. Informationsskyltar sätts upp och underhålls.
3. Vandringsled och rastplats anläggs på den plats som är markerad på karta i bilaga 1b.

4. Naturvårdsinriktad skötsel av löv- och barrskog. Detta inkluderar röjning, beskärning, plockhuggning och tillskapande av död ved.
5. Friställande av träd.
6. Träd som utgör en risk för skada på friluftsanordningar fälls eller beskärs.
7. Träd som har fallit över, eller utgör hinder vid, friluftsanordningar flyttas.
8. Betesmark restaureras inom de områden som är markerade på kartan i bilaga 1b. Detta inkluderar avverkning, stubbfräsning, tuvfräsning, bränning och betesdrift med tillhörande åtgärder inklusive uppsättning och underhåll av stängsel.
9. Betesdrift med tillhörande åtgärder inklusive uppsättning och underhåll av stängsel inom de områden som är markerade på kartan i bilaga 1b.
10. Bekämpning av invasiva främmande arter.
11. Åtgärder för att begränsa eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre, om angreppen riskerar att hota syftet med naturreservatet. Tillåtna metoder är utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och barkning. Fällda träd ska i första hand lämnas inom naturreservatet, men får transporteras ut om natur- eller friluftsvärden påtagligt hotas. Eventuellt fångstvirke ska föras ut ur reservatet.*
12. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Lägga upp eller förvara båt eller annan farkost på land mer än två dygn i sträck på samma plats.
2. Förtöja båt eller annan farkost mer än två nätter i sträck på samma plats.
3. Ta bort eller på annat sätt skada döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
4. Sätta ut, så eller plantera arter av något slag.

5. Elda annat än i medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det också förbjudet att göra följande:

6. Anordna tävlingar eller andra arrangemang med fler än 50 deltagare utanför befintliga stigar.
7. Utföra undersökningar som innebär permanent markering av plats, fällfångst av djur eller annan påverkan på naturmiljön.

Undantag

Ordningsföreskrifterna enligt C ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B ovan).

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Skälen för beslutet

Naturreservatet hyser mycket höga naturvärden, främst knutna till områdets naturskogsartade tall- och blandskogar samt den oexploaterade strandmiljön. Här finns strandnära skärgårdstallskogar med såväl gamla träd som andra naturskogsartade strukturer. Delar av skogen utgörs av barrblandskog med karaktären av gammal sk "Bondeskog". Stora delar av dessa skogar hyser naturvärdeskvaliteter motsvarande nyckelbiotop eller objekt med naturvärde.

Reservatet hyser bitvis medelålders – äldre ekar varav flera har en vidkronig struktur och som är en bristvara i det allmänna landskapet idag. Röjningsinsatser har nyligen gjorts vilket medfört att flera ekar idag växer solexponerat.

Fågellivet i området är mycket rikt med bland annat de rödlistade arterna nattskär och fiskgjuse. Båda arternas populationer i området är viktiga för arternas status i regionen. Nattskärren har troligen regionens största förekomst i området kring Torsö, Brommö och Kalvö. En stor mängd sjöfåglar liksom lärkfalk finns i området.

Genom att bilda ett naturreservat säkerställs att områdets artrika skogar inte brukas eller att områdets naturvärden skadas på något annat sätt samtidigt som det möjliggör återskapande och skötsel av naturmiljöer för hotade arter.

Reservatet ligger i ett sammanhängande skärgårdsområde med Onsö, Dillö, Torsö, Brommö och Kalvö som i sin helhet har mycket höga biologiska värden. I Västra Götalands läns regionala handlingsplan för grön infrastruktur är området utpekad som värdestrakt för bland annat tall- och barrskog. I och med detta beslut bidrar reservatet till att bevara och stärka grön infrastruktur i hela

värdeetrakten genom att konnektiviteten/de ekologiska sambanden bevaras och stärks så att strukturer och biotoper är väl förbundna och integrerade i landskapet.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering och förtydligande av föreskrifter

Föreskrifterna är de särskilda regler som gäller i naturreservatet. De behövs för att ge området det skydd och den skötsel som krävs för att syftet ska kunna uppnås. I det här avsnittet motiveras, förklaras och förtydligas en del av föreskrifterna.

För att samtliga värdefulla miljöer i reservatet, såväl på land som i vatten ska kunna bibehålla och utveckla sina naturvärden får de inte utsättas för till exempel exploatering eller andra verksamheter på ett sådant sätt att det påverkar deras utbredning, hydrologiska förhållanden eller naturvärden negativt. För att reservatets skogar ska bibehålla och utveckla sina höga naturvärden krävs att skogen huvudsakligen får utvecklas fritt utan ingrepp i form av till exempel skogsbruksåtgärder, vedtäkt eller exploateringar av olika slag. Mot bakgrund av ovanstående anser Länsstyrelsen det motiverat att införa föreskrifterna A1–A12 som reglerar dessa typer av åtgärder i reservatet.

För att bevara och utveckla områdets naturvärden krävs att vissa skötselåtgärder genomförs. Därav anser Länsstyrelsen det motiverat att införa föreskrifterna B1–B12 som möjliggör för förvaltaren att genomföra nödvändiga skötselåtgärder.

I syfte att begränsa störning eller annan skada på reservatets flora och fauna införs föreskrifterna C1–C7.

Föreskrift A1 och A2

Med begreppet anläggning avses det mesta som går att bygga eller ställa i ordning och som är lite större, till exempel mast, torn, antenn, gömsle, åtel, bänkar, grillplats, stängsel eller markerad vandringsled.

Undantag A2

Denna föreskrift innebär inte att förvaltaren är skyldig att inventera om det finns riskträd i området. Däremot har förvaltaren möjlighet att åtgärda träd som den själv upptäcker eller en markägare eller annan enskild påtalar. Förvaltaren behöver då också markägarens godkännande att göra det.

Föreskrift B11

Fällor och fångstvirke för att bekämpa åttataggad granbarkborre ska användas med stor försiktighet och eftertanke. Det är upp till naturvårdsförvaltaren att bedöma när dessa bekämpningsmetoder är lämpliga att använda. När det gäller bekämpning av åttatandad granbarkborre med hjälp av fällor har aktuell forskning visat att denna metod ofta inte har någon egentlig bekämpande effekt. Möjligheten att använda fällor bör dock finnas, eftersom det i vissa fall fungerar och en framtida teknikutveckling kan göra metoden mer effektiv. Fångstvirke är en effektiv bekämpningsmetod. Det är dock viktigt att

säkerställa att virket kan transporteras ut i rätt tid innan man lägger ut fångstvirke.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för en konsekvensutredning av de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt C, eftersom de innebär så begränsade konsekvenser. Detta enligt vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Beslutets förenlighet med bland annat riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Riksintressen m.m.

Naturreservatet ligger inom riksintresse för friluftsliv (FO42_5) och riksintresse för yrkesfiske (RI YF 74).

Befintligt områdesskydd

Vänern omfattas av 300 meters strandskydd, vilket innebär att strandskydd råder inom hela naturreservatet.

Kommunal översiktsplan

Detta beslut strider inte mot översiktsplanen för Mariestads kommun.

Länsstyrelsen bedömer därför att naturreservatet stämmer överens med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom att bilda naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Bestämmelser enligt skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen (1993:1096) eller Skogsstyrelsens föreskrifter gäller inte om dessa strider mot föreskrifterna för naturreservatet. Detta framgår av 4 § skogsvårdslagen (1979:429).

Annan lagstiftning gäller

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om Natura 2000, strandskydd, generella biotopskydd och vattenverksamhet.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser.
- Fiskebestämmelser i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling.
- Bestämmelser om jordbruksverksamhet, till exempel Jordbruksverkets föreskrifter om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Bestämmelser om skyltning, till exempel lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning.
- Lagen om skydd mot olyckor till exempel generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.
- Kommunala ordningsföreskrifter.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser. Detta gäller även efter eventuella justeringar av fastighetsgränsen i samband med fastighetsbestämning och inmätning av reservatet. Reservatsgränsen ska då följa den nya fastighetsgränsen i den berörda delen.

Beskrivning av ärendet

Höga naturvärden har funnits dokumenterade i området sedan 1999 i form av nyckelbiotoper och objekt med naturvärde. Länsstyrelsen initierade ärendet genom kontakt med samtliga berörda markägare i maj år 2014. Förhandlingar om ersättning har genomförts med samtliga mark- och sakägare och avtal om

intrångsersättning eller köpekontrakt har tecknats med samtliga berörda fastighetsägare förutom en.

Enligt gällande riktlinjer från Naturvårdsverket kan avsteg från frivillighet vid beslut om naturreservat göras under vissa förutsättningar bland annat:

I pågående ärenden som inleddes innan feb 2023 och där staten redan gjort omfattande investeringar genom träffade överenskommelser för delar av det tilltänkta skyddade området. (För en god hushållning av statens resurser behöver den redan gjorda investeringen tas tillvara). Ett sådant beslut skall fattas utifrån en bedömning av kvarvarande delars angelägenhetsgrad och betydelse för en långsiktig och funktionell förvaltning av det formellt skyddade området.

I Hulan omfattar den icke ersatta marken reservatets ”kärnvärden” och denna fastighet hyser större delen av de mest skyddsvärda naturvärdena i området. Fastigheten ligger dessutom centralt i reservatet och en exkludering av fastigheten skulle avsevärt försämra reservatets ekologiska funktionalitet och samtidigt försvåra för en funktionell förvaltning av området.

Mot bakgrund av ovan anser Länsstyrelsen att kriterierna för avsteg från frivilligheten är väl uppfyllda i detta fall.

Länsstyrelsen har förelagt samtliga markägare och andra sakägare att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Detta enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Myndighetssamråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har genomförts med Mariestads kommun, Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska Undersökning och Skogsstyrelsen.

LRF Västra Götaland, Naturskyddsföreningen i väst, Mariestads naturskyddsförening, Curt Gustafsson och May Gunilla Järrebring har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Synpunkter har inkommit från: Mariestads kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges Geologiska Undersökning och Bert-Ola Kjellkvist.

Mariestads kommun ifrågasätter bildandet an naturreservatet på grund av att kommunen anser att det finns en brist på underhåll av redan befintliga naturreservat inom Mariestads kommun. Mariestads kommun menar att Länsstyrelsen inte följer skötselplanerna och att biotoper därav förändras negativt. Kommunens anser att för bevarande och utveckling av naturreservatet på längre sikt är det viktigt att Länsstyrelsen Västra Götaland har medel för skötsel av reservatet enligt föreslagen skötselplan.

Mariestads kommun anser vidare att reservatets betydelse som besöksmål kan öka om en angoringsplats för kanoter tillskapas vid lämplig plats inom reservatets gränser.

Mariestads kommun anser också att åtgärder enligt föreskrift B11, avseende angrepp av granbarkborre bör kunna ske även om så behövs av hänsyn till omgivande skogsmark.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen delar inte uppfattningen om att skötselplanerna för de befintliga naturreservaten i Mariestads kommun inte efterlevs. Skötselplanerna beskriver önskade målbilder/ambitionsnivåer och den skötsel som behövs för att nå dit. Vilka av skötselåtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på aktuell naturvårdsbudget. Naturvårdsbudgeten variera från år till år, vilket innebär att Länsstyrelsen vissa år behöver prioritera hårt mellan olika skötselåtgärder. Det är dock Länsstyrelsens uppfattning att syftena med reservaten i Mariestads kommun uppnås/efterlevs trots en varierande tilldelning av medel för skötseln av naturreservaten.

Det finns naturliga angöringsplatser för kanotister som kommer sjövägen till reservatet. Att anlägga en allmäntillgänglig iläggingsplats i reservatet skulle kräva stora investeringskostnader i byggandet av väg med mera, dels genom reservatet, dels över fastigheter utanför reservatet. Denna kostnad bedöms för hög. Det kan påpekas att Länsstyrelsen nyligen, i och med utökningen av Önsös naturreservat 2023, inkluderade en befintlig hamnanläggning på näraliggande Dillö med syfte att tillgängliggöra skärgårdsområdet för bland annat kanotister.

Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång (B-föreskrifterna) får bara införas om de behövs för att nå syftet med reservatet. Det är således inte möjligt att i beslut om naturreservat införa föreskrifter med syfte att uppnå effekter utanför reservatet.

Sveriges Geologiska undersökningar (SGU) har i uppdrag från regeringen sedan 2024 att kartlägga malmpotentiella områden i landet. För att underlätta detta uppdrag skulle SGU vilja att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att denna typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet, ska tillåtas.

SGU:s kartläggning innebär i regel kartering av berggrund (viss provtagning och stenkackning), geokemisk provtagning (ca 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar. Dessa metoder ger enligt SGU obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har tillmötesgått SGU:s önskan genom att införa ett undantag från föreskrifterna avseende kartering av berggrund och geokemisk provtagning.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att naturvärdena i området skyddas långsiktigt och tillstyrker att naturreservatet bildas enligt remitterat underlag. Skogsstyrelsen bedömer att reservatet inte försvårar pågående skogsbruk på angränsande skogsmark, då befintliga vägar tillåts underhållas och nyttjas för transporter.

Bert-Ola Kjellkvist anser att Länsstyrelsen ska ta över deras andelar i den samfällda vägen som leder till reservatet och att Länsstyrelsen skall stå för all kostnad i samband med omräkningen. Bert-Ola anser vidare att Länsstyrelsen

ska iordningställa en större parkeringsplats för reservatets besökare. Bert-Ola anser också att Länsstyrelsen skall anordna en invigning av reservatet.

Länsstyrelsens kommentar: Vid bildande av naturreservat tar staten andelar i samfällda vägar som motsvarar reservatets belastning på vägen. Omfördelningen av andelstalen behöver dock initieras av vägsamfälligheten och Länsstyrelsen deltar sedan i arbetet som representant för reservatet. Eventuella lantmäterikostnader finansieras av vägsamfälligheten.

I nuläget finns en etablerad parkeringsyta till torpet Hulan, där det är naturligt för områdets besökare att parkera. Länsstyrelsen har undersökt möjligheten till att anlägga en alternativ parkeringsplats, men inte funnit någon lämplig plats till detta, främst på grund av svåra terrängförhållanden. I nuläget bedöms den etablerade parkeringsytan tillräcklig. I händelse av att behov av större parkeringsplats uppstår får Länsstyrelsen undersöka saken vidare. En ny parkeringsplats kräver dock att nyttjanderättsavtal eller motsvarande upprättas med ägarna av den nya parkeringsytan.

Länsstyrelsen anordnar gärna en invigning av naturreservatet under 2024, om tid och resurser så tillåter.

Detta beslut ska skickas till sakägare och övriga berörda enligt sändlistan i bilaga 4.

Ersättningstalan

Rätten till ersättning upphör ett år efter att beslut om naturreservat har vunnit laga kraft. Det innebär att om Länsstyrelsen beslutar att bilda ett naturreservat (utan att ersättningsfrågorna är lösta) har parterna ett år på sig att lösa ersättningsfrågan på frivillig väg. Om ni inte kan komma överens om ersättningen under denna tid behöver du som sakägare stämma staten i mark- och miljödomstolen. Annars förlorar du rätten till ersättning. Detta enligt 31 kap. 13 § miljöbalken.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga "Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut".

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Mariestads-Tidningen.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

De som medverkat i beslutet

I detta ärende har länsöverdirektör Jörgen Peters beslutat. Naturvårdshandläggare Henrik Roos har varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Johan Jannert och länsjurist Linda Granström medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Hantering av personuppgifter

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/personuppgifter

Bilagor

1a Beslutskarta

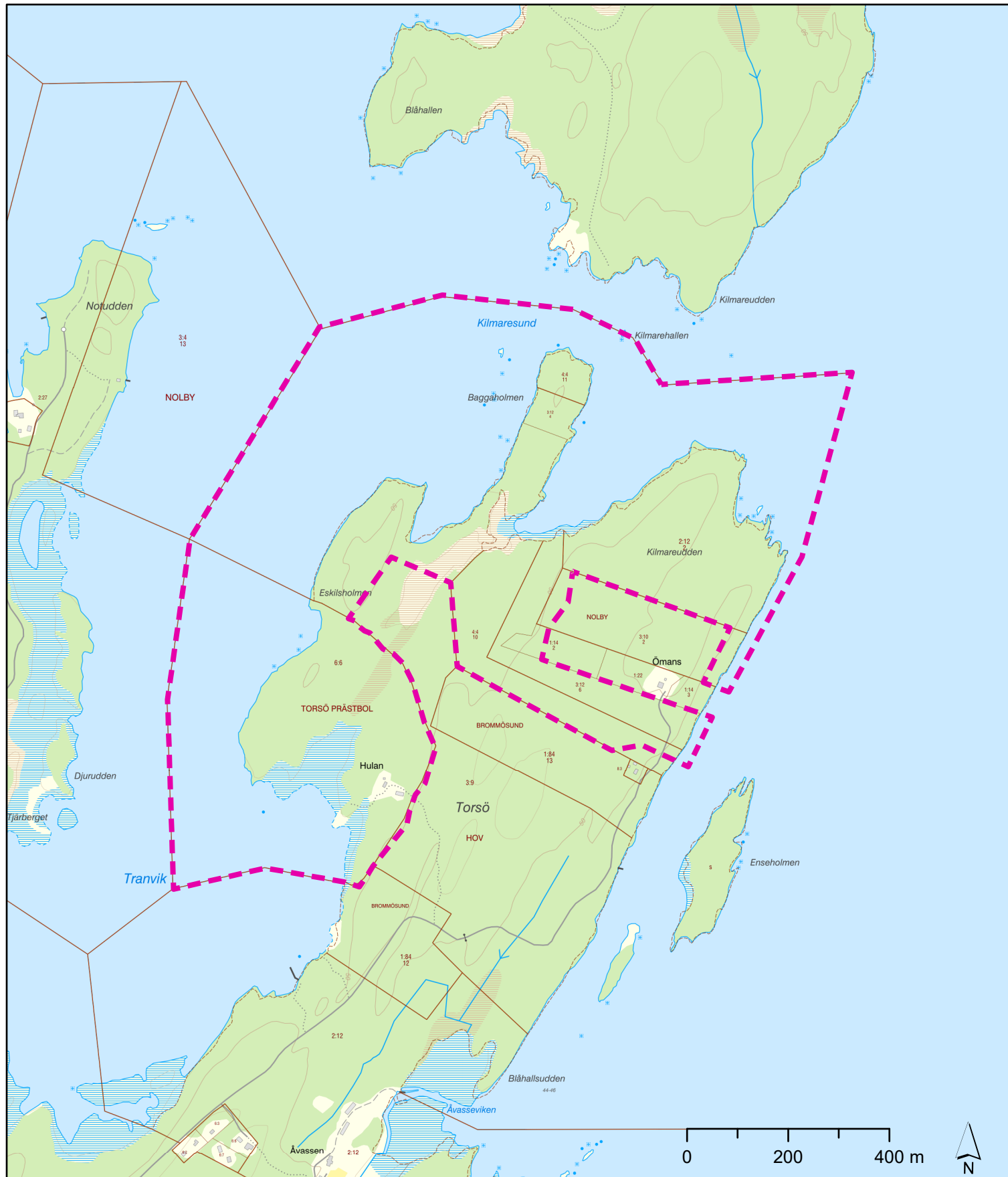
1b Precisering av föreskrifter

2 Skötselplan

3 Sakägareförteckning

4 Sändlista

5 Överklagandehänvisning

Bilaga 1a, Beslutskarta Hulans naturreservat, Mariestads kommun

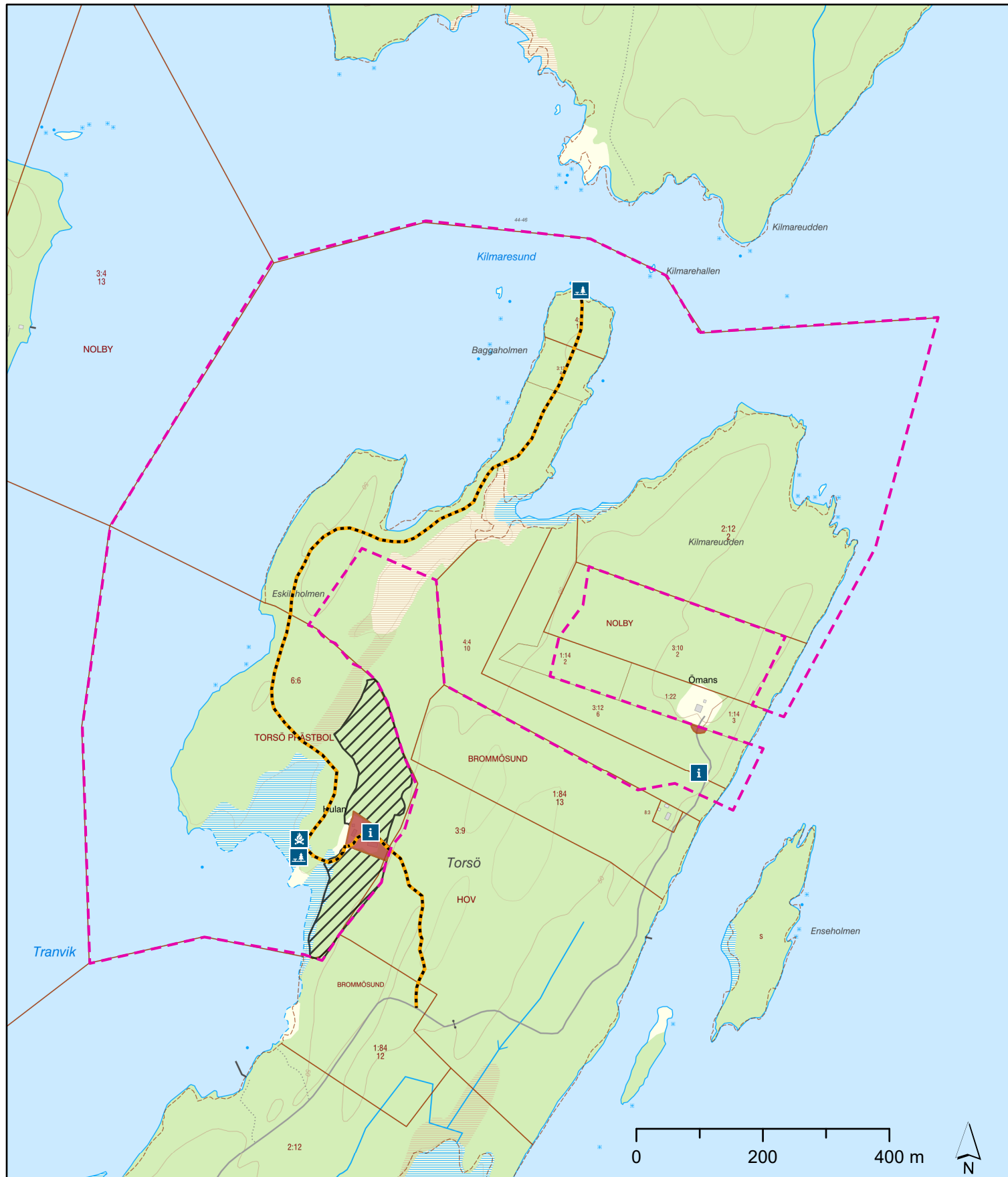
 Gräns för naturreservat

Illustrationskarta till beslut om
Hulans naturreservat
Tillhör Länsstyrelsens beslut om
naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2024-11-04, dnr 40036-2015

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 1b, Precisering av föreskrifter Hulans naturreservat, Mariestads kommun

- Område där det enligt B8 och B9 är tillåtet att restaurera betesmark och bedriva betesdrift
- Område där föreskrift A4 inte gäller och vari det är tillåtet att gräva.
- Gräns för naturreservat

Friluftslivsplanering

- Informationsskylt
- Eldstad
- Rastplats
- Vandringsled

Illustrationskarta till beslut om Hulans naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken 2024-11-04, dnr 40036-2015

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselplan för Hulans naturreservat i Mariestads kommun

Bilaga 2 till Länsstyrelsens förslag till beslut 40036-2015

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Skötselplan

Tillhör Länsstyrelsens beslut:	40036–2015
Datum:	2024-11-04
Förvaltare av naturreservatet:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Omslagsbild:	Henrik Roos
Övriga bilder:	Henrik Roos

Inledning

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas. Planerna vänder sig främst till naturvårdsförvaltare och markägare, men också till övriga intressenter.

Skälen till naturreservatet, dess syften och föreskrifter framgår av beslutet om naturreservat. Länsstyrelsens diarienummer 40036–2012. Syftet med reservatet styr hur reservatet behöver skötas. Föreskrifterna ger förvaltaren rätt att utföra åtgärderna i skötselplanen.

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för områdets skötsel. Skötselplanen beskriver en önskad målbild och den skötsel som behövs för att nå dit. Vilka av de föreslagna åtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på aktuell naturvårdsbudget. I skötselplanen beskrivs det därför vad naturvårdsförvaltaren bör prioritera.

Skötselplanen gäller tills vidare, men kan revideras vid behov. Till exempel om uppföljningen av bevarandemålen visar att det behövs eller skötseln behöver anpassas efter förändrade omständigheter eller ny kunskap. En ny skötselplan måste stämma överens med reservatsbeslutet. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

Innehåll

DEL A – HULANS NATURRESERVAT	6
1. Beskrivning av området	6
1.1. Allmän beskrivning av området	6
1.2. Biologiska bevarandevärden	6
1.3. Områdets geologi	7
1.4. Mark- och vattenanvändning – då och nu	7
1.5. Forn- och kulturlämningar	8
1.6. Friluftslivsvärden	9
1.7. Servitut och rättigheter	9
1.8. Byggnader och anläggningar	9
DEL B – SKÖTSEL AV HULANS NATURRESERVAT	10
2. Generella riktlinjer för skötseln	10
2.1. Skötsel (och restaurering) av betesmark	10
2.2. Ansvar för diken	10
2.3. Naturvärdesträd	10
2.4. Riskträd	11
2.5. Invasiva främmande arter	11
2.6. Hantering av skräp	12
3. Skötselåtgärder och bevarandemål	12
3.1. Indelning av skötselområden	12
3.2. Friluftsliv	33
3.3. Artspecifika skötselåtgärder	34
3.4. Gränsmarkering	35
4. Konsekvenser av klimatförändringar	35
5. Dokumentation och uppföljning	35
6. Planerad förvaltning	36
7. Underlag	37

Bilagor

Bilaga 2a: Skötselområden

Bilaga 2b: Naturtyper

Bilaga 2c: Friluftsliv

Del A – Hulans naturreservat

1. Beskrivning av området

1.1. Allmän beskrivning av området

Naturreservatet Hulan är beläget längst ut på Torsös nordöstra spets ca: 15 kilometer norr om Mariestad. Reservatet utgörs av ett skärgårdsområde med öppna vattenytor, mindre vassvikar, strandzoner och talldominerade skogar. Här finns också en välbevarad och gammal torpmiljö (Hulan) och de gamla odlingstäpporna som hör därtill. Naturreservatet ligger strax söder om naturreservatet Kalvö skärgård som består av samma miljöer. Bara det smala Kilmaresundet skiljer fastmarken i de bägge reservaten. De bägge områdena är därför intimt ekologiskt sammankopplade och delar bland annat det rika fågellivet med varandra.

Skogarna i reservatets västra del består främst av naturskogsartade tallskogar på tunna jordlager (hällmarker). I östra delen återfinns en barrblandskog med omväxlande tall- grandominans samt rikligt inslag av olika lövträd. I anslutning till torpet Hulan har nyligen gran avverkats i syfte att gynna tall och friställa ekar. Idag utgörs därför dessa ytor av "hyggeslika" områden med skärmställning (av tall) samt framhuggna ekar.

I området finns följande markslag:

- Skog 30 hektar
- Sjöar och vattendrag 51 hektar
- Våtmark och myr 3 hektar
- Övrigt 6 hektar

1.2. Biologiska bevarandevärden

Naturreservatet utgör ett gott exempel på oexploaterad och naturlig skärgårdsmiljö i Väneren som hyser en stor biologisk mångfald. De höga naturvärdena stärks ytterligare av att reservatet ligger i ett landskap med höga naturvärden och i anslutning till flera redan befintliga naturreservat, vilket gör att förutsättningarna att bevara de biologiska värdena är bättre än i ett isolerat naturreservat.

Här finns strandnära skärgårdstallskogar som är relativt opåverkade av skogsbruksåtgärder och därför hyser såväl gamla träd som andra

naturskogsartade strukturer. Delar av skogen utgörs av barrblandskog med karaktären av gammal sk ”Bondeskog”. Stora delar av dessa skogar hyser naturvärdeskvalitéer motsvarande nyckelbiotop eller objekt med naturvärde med undantag för några mindre delar som brukats i mer närtid.

Reservatet hyser bitvis medelålders – äldre ekar varav flera har en vidkronig struktur och som är en bristvara i det allmänna landskapet idag. Röjningsinsatser har nyligen gjorts vilket medfört att flera ekar idag växer solexponerat.

Fågellivet i området är mycket rikt med bland annat de rödlistade arterna nattskär och fiskgjuse. Båda arternas populationer i området är viktiga för arternas status i regionen. Nattskärren har troligen regionens största förekomst i området kring Torsö, Brommö och Kalvö. En stor mängd sjöfåglar liksom lärkfalk finns i området.

För detaljerade uppgifter om naturreservatets olika delar hänvisas till beskrivningarna av respektive skötselområde.

Mer information om vilka arter som förekommer i området går att söka fram i SLU Artdatabankens databas Artportalen (www.artportalen.se) eller Fynddata (<https://fynddata.artdatabanken.se>).

De naturtyper som förekommer i området går att söka fram i natura-naturtypskartan (NNK) i Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur (<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>).

De områden som är Natura 2000-habitat eller andra naturtyper som är prioriterade inom förvaltningen framgår i kartan bilaga 2b.

1.3. Områdets geologi

Reservatet ligger i det västsvenska järngnejsområdet med gnejser, amfibolitiska grönstenar och hyperit som huvudsaklig berggrund.

Tunn morän på berg är den vanligaste jordarten. På utsatta platser är moräntäcket ofta frånvarande.

1.4. Mark- och vattenanvändning – då och nu

Torsö socken har sedan medeltiden varit fattig och de flesta som bott här har varit bönder och torpare. Huvudnäringarna på ön har varit jakt, fiske, boskapsskötsel och åkerbruk samt skogsbruk och sjöfart.

I reservatets allra sydligaste del återfinns Fiskaretorpet Hulan som är en av Mariestads kommuns äldsta jordbruksenheter och mycket bra bevarat. Här finns ett boningshus från ca: 1695 och två

ekonomibyggnader, troligen från 1700-talet.

Marken kring Fiskaretorpet har varit skogsbevuxen en längre tid men fortfarande syns tydliga spår av åker – och ängsbruk samt boskapsskötsel. Det märks bland annat av att stengärdesgårdar, odlingsrösen och gamla diken syns här och där.

I anslutning till fiskaretorpet har naturvårdsåtgärder i form av avverkning av gran nyligen genomförts i syfte att friställa ekar och gynna tall. Detta har samtidigt bidragit till att ge området närmast torpet mer av sin tidigare öppna karaktär.

Sentida skogsbruk har bedrivits i delar av reservatet, främst på Kilmareudden där delar av skogen idag utgörs av yngre och planterade tall- och granbestånd.

1.5. Forn- och kulturlämningar

Det finns inga kända kultur- eller fornlämningar registrerade i området enligt Riksantikvarieämbetet.

Reservatet hyser dock höga kulturhistoriska bevarandevärden i form av det gamla fiskaretorpet Hulan.

Torpet ägs av Torsö hembygdsförening (byggnaderna står på ofri grund). Hulan har uppmärksammats i boken "kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer i Mariestads kommun: landsbygden". Boken är utgiven av Västergötlands museum 2003 där det påstås vara en av de bäst bevarade jordbruksenheter i Mariestads kommun.

Hulan har vad man känner till varit bebott sedan det byggdes av Jöns 1695 och fram till 1950 då Werner Gustafsson flyttade ut. Det finns en obruten boarelängd däremellan. Huset stod sedan tomt förutom en tid då det användes som sommarstuga. Torsö hembygdsförening köpte stugan 1982. I ladan finns tre spiltor där man har haft oxar och hästar eller annan boskap.

För mer detaljerad information om vilka fornlämningar som finns se Riksantikvarieämbetets kartverktyg Fornsök.

1.6. Friluftslivsvärden

Det välbevarade fiskartorpet Hulan är ett populärt besöksmål. Här anordnar Torsö hembygdsförening regelbundet olika arrangemang. Vid tidpunkten för reservatets bildande finns inga vandringsleder eller andra anordningar för friluftsliv i området. I och med bildandet av naturreservatet finns möjlighet att erbjuda fler besökare att uppleva området genom att anlägga en markerad vandringsled ut på Baggaholmen.

1.7. Servitut och rättigheter

Staten har servitut på den anslutningsväg till Torsö Prästbol 6:6 som löper över Hov 3:9 och Brommörsund 1:84. Servitutet omfattar gångtrafik samt körning med fordon i samband med förvaltning av reservatet.

Som ägare till Torsö prästbol 6:6 bör staten ta andelstal i Nolby GA:2 som motsvarar reservatets belastning på vägen.

1.8. Byggnader och anläggningar

Utöver fiskaretorpet Hulan, med två tillhörande ekonomibyggnader och ett mer sentida dass finns några jakttorn i reservatet. Staten ansvarar inte för underhåll eller förvaltning av dessa byggnader och anläggningar. Fiskaretorpet med dess övriga byggnader ägs och förvaltas av Torsö hembygdsförening.

Del B – skötsel av Hulans naturreservat

2. Generella riktlinjer för skötseln

Samtliga nedan beskrivna skötselåtgärder bör i så stor utsträckning som möjligt genomföras under den tid på året då påverkan på fågellivet blir som minst.

Det är viktigt att bevaka hur ändrade tappningsstrategier för Vätern påverkar naturvärdena i reservatet. Om nödvändigt kan negativ påverkan pga. detta behöva motverkas med skötselåtgärder. Revidering av denna skötselplan kan då vara nödvändig.

2.1. Skötsel (och restaurering) av betesmark

Det vore önskvärt att introducera betesdrift i skötselområde 2 a & b. För att möjliggöra detta krävs sannolikt att områdena stängslas in med ett ordentligt rovdjursstängsel. Ett alternativ, om det visar sig praktiskt möjligt, kan vara att låta betesdjur gå fritt på hela fastigheten Torsö Prästbol 6:6. I och med detta kan man förhoppningsvis åstadkomma bete i vassen och skapa blå bårds-liknande miljöer i strandkanten.

2.2. Ansvar för diken

Förvaltaren ansvarar inte för rensning av befintliga diken. Detta är inte förbjudet i reservatet och är därför fortsatt möjligt för markägaren att göra om hen så önskar.

2.3. Naturvärdesträd

Om skötselområde 2 restaureras till betesmark finns möjlighet för lövträd, främst ek, att utvecklas till vidkroniga och solbelysta gamla individer med mycket höga naturvärden.

Gamla och grova ädellövträden i reservatet bör hållas vid liv så länge som möjligt och potentiella ersättningsträd bör finnas kontinuerligt i reservatet. Detta görs främst genom att se till så träden har gott livsutrymme, dvs står fria med helst fem meter runt kronan och med god solbelysning på stammarna. Restaureringar av igenvuxna betesmarker

eller frihuggning av enskilda trädindivider är effektiva skötselåtgärder. Även veteranisering kan genomföras för att förlänga trädens livslängd eller öka andelen bristsubstrat. Många insekter, mossor och lavar knutna till gamla och solbelysta ädellövträd har mycket begränsad spridningsförmåga. Därför är det viktigt med en god konnektivitet mellan trädindivider, dvs de ska helst inte stå längre ifrån varandra än max 200m och inga spridningshinder bör finnas mellan dem.

2.4. Riskträd

Ett riskträd är ett träd som kan utgöra en risk för personskador eller egendom. Förvaltaren har en uppgift att hålla efter riskträd i anslutning till friluftsanordningar, men är inte skyldig att inventera om det finns riskträd i resten av naturreservatet. Däremot har de möjlighet att åtgärda träd som de själva upptäcker eller en markägare eller annan enskild påtalar. Någon som upptäcker ett riskträd som den anser behöver åtgärdas ska kontakta förvaltaren. Förvaltaren bedömer då om trädet utgör en betydande risk för att skada människor (till exempel växer nära vandringsleder), trafiksäkerhet eller egendom. Om det bedöms utgöra en betydande risk behöver trädet åtgärdas. Vid dessa tillfällen ska förvaltaren överväga om trädet måste tas ned helt eller om det räcker att bara avlägsna delar av trädet, till exempel högkapa eller bara ta bort uthängande grenar. Om trädet fälls ska det helst lämnas kvar intakt som låga i terrängen. Om det utgör ett hinder för till exempel bete eller friluftsliv kan grenarna avlägsnas, men stammen bör lämnas kvar utan att kapas upp. Om förvaltaren inte bedömer att trädet behöver åtgärdas återstår möjligheten för markägaren att söka dispens.

Riskträd i anslutning till friluftsanordningar och kulturlämningar hanteras genom B-föreskrifterna och förvaltaren har därför rätt att åtgärda dem. Riskträd på andra platser i reservatet hanteras i A-föreskrifterna. Förvaltaren kan därför inte åtgärda dessa riskträd utan att komma överens med markägaren om att göra det.

2.5. Invasiva främmande arter

En del arter som har kommit till Sverige från andra länder har ett spridningssätt och konkurrensfördelar som gör att de kan ta över och konkurrera ut inhemsk flora och fauna. Sådana arter kallas invasiva främmande arter. Det är viktigt att invasiva främmande arter motverkas i ett så tidigt skede som möjligt och på lämpligaste sätt utifrån vilken art som ska motverkas och i vilken miljö som åtgärderna vidtas. Det är fastighetsägarens ansvar att motverka de invasiva främmande arter som omfattas av lagar och förordningar. Reservatsförvaltaren har inget

uppdrag att bekämpa invasiva främmande arter i reservatet.

Reservatsförvaltaren bör dock kunna bidra med råd kring hur specifika arter bäst bekämpas eller annan stöttning. Ifall bekämpningsmetoderna strider mot reservatets föreskrifter, till exempel gräva eller använda kemiska bekämpningsmedel, behövs dispens eller tillstånd enligt föreskrift A11. Se beslutsdokumentet.

Bekämpning bör ske på sådana sätt att det inte medför onödiga skador på naturvärden i reservatet. Åtgärderna kan syfta till att minska utbredningen av invasiva arter som har etablerat sig i reservatet eller till att förhindra etablering och spridning.

Det finns inga kända förekomster av invasiva främmande arter inom reservatet i dag.

2.6. Hantering av skräp

Förvaltaren har i uppgift att hålla rent och snyggt på platser där det bedöms att reservatet och dess besökare medför en ökad sannolikhet för nedskräpning. Sådana platser är i anslutning till stigar och andra friluftsanordningar samt ibland även andra platser dit många besökare söker sig. Mer information om detta finns under avsnitt 3.2 Friluftsliv.

3. Skötselåtgärder och bevarandemål

3.1. Indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. Natura2000-naturtypernas utbredning visas i bilaga 2b. För varje skötselområde finns en beskrivning av dess bevarandemål, det vill säga vad som ska bevaras och uppnås. Bevarandemålen ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras. För varje skötselområde beskrivs också den skötsel som behövs för att uppnå bevarandemålen.

Naturreservatet är indelat i 8 skötselområden med tillhörande delområden.

Skötselområde 1, restaurering av slåttermark

Skötselområdet har en total areal på 0,2 hektar.

Beskrivning:

Ett öppet område i direkt anslutning till fiskaretorpet Hulan. Större delen av skötselområdet utgjorde åker- och slåttermark sannolikt fram till mitten av 1900-talet. Idag är området tuvigt och bevuxet med högvuxet gräs, sly och buskar. I området finns några äldre diken. I och i anslutning till dessa växer bitvis tuvtåtel och bladvass.

Området hyser ca 10 träd och några välutvecklade buskar.

Bild 1, skötselområde 1.

Bevarandemål:

Skötselområdet ska bestå av en öppen slåtteräng som är fri från slyvegetation och buskar. Syftet är att ge reservatets besökare en känsla för hur den gamla och mer öppnare torpmiljön såg ut när torpet var bebott och aktivt. Enstaka fristående träd och buskar kan förekomma i området.

Engångsåtgärder:

Restaurering till slåttermark. Detta innebär främst att skötselområdet initialt behöver röjas manuellt på sly och buskar. Yngre träd (stamdiameter <15 cm) avverkas, övriga träd sparas.

Underhållsåtgärder:

Årlig slåtter kompletterat med manuell röjning av sly och buskar vid behov. Den slagna vegetationen bör fraktas ut ur naturreservatet.

I händelse av att skötselområde 2a betas så kan området ingå i samma beteshage och betas i stället för att slå. Det optimala vore dock att området först slå och sedan efterbetas.

Skötselområde 2, betesmark (*alternativt glest trädbevuxen mark med hagmarskaraktär*) med ekar, tallar och aspar.

Skötselområdet är indelat i 2 delområden och har en total areal på 2,6 hektar.

Beskrivning:

Hela delområde 2a och en stor del av delområde 2b har en markhistoria som åker- eller slåttermark knutna till fiskaretorpet Hulan. När torpet övergavs i mitten på 1900-talet växte de bägge områdena igen med skog. På senare tid har naturvårdsåtgärder i form av avverkning av gran genomförts i syfte att friställa områdets ekar och gynna tall.

Idag är därför 2a nästan helt öppet och hyser enbart ett 10 tal äldre och vidkroniga ekar och enstaka tallar.

2b har ett tätare trädskikt i områdets norra del och längs med strandkanten i väster. Områdets sydöstra del (som tidigare varit åker) saknar nästan helt träd. Trädskiktet domineras främst av tall följt av björk. Längs strandkanten i väster är trädskiktet äldre med flera gamla trädindivider. Här finns bland annat en vidkronig ek. I övrigt finns några äldre aspar och en yngre ek som växer öppet och har god "efterträdpotential".

De bägge områdenas fältskit domineras av högvuxna gräs, sly och buskar. I bägge områdena förekommer mycket riklig ekföryngring och bitvis även gran. Bägge delområdena är bitvis fuktiga. I 2a förekommer flera äldre diken. I dessa partier är marken ganska tuvig o här växer bland annat tuvtåtel och bladvass.

Skötselplan

Bild 2, delområde 2a.

Bild 3, delområde 2b sett från fiskaretorpet.

Bevarandemål:

Alternativ 1.

I första hand bör bägge delområdena på sikt vara välhävda beteshagar. Floran kan vara lundartad men det är positivt om en gräsdominerad flora med karaktär av hävdkontinuitet har etablerat sig på sikt. Slyvegetation på grund av svag hävd ska inte förekomma. Enstaka hasselbuskar samt andra blommande eller välutvecklade buskar kan finnas.

I 2a ska trädskiktet domineras av ek, tall och asp. Det ska vara mycket glest och hysa vidkroniga hagmarksträd med god solinstrålning på stammarna. Ett riktmärke kan vara att trädskiktets totala täckningsgrad inte bör överstiga 30 %.

I 2b kan trädskiktet vara tätare än i 2a och främst bestå av tall, ek och asp. Dock bör inte trädskiktet bli tätare än vad som är fallet vid tidpunkten för reservatets bildande (se bild 3). Det är positivt om det i 2b finns ädellövträd, helst ek, som växer ljusöppet och har goda förutsättningar att utveckla vidkronig struktur.

Potentiella efterträdare till dagens äldre träd ska finnas i bägge delområdena i sådan omfattning att trädkontinuiteten säkerställs. Det ska finnas död ved i området.

Alternativ 2.

Om alternativ 1 visar sig vara praktiskt omöjligt bör bevarandemålet i stället vara att de bägge delområdena ska ha en karaktär av inägomark med ett glest trädskikt av ekar, tallar och aspar. Där träden växer ljusöppet och eken har möjlighet att utveckla vidkronig struktur. Trädskiktets totala täckningsgrad bör inte överstiga 60% och särskilt viktigt är det att enstaka ekindivider kan växa ljusöppet med minst 5 meters avstånd till närmaste träd från kronan.

Till skillnad från alternativ 1 behöver man inte eftersträva någon målbild avseende markvegetationen, men det är positivt om man kan begränsa uppväxten av sly och buskar i så hög utsträckning som möjligt.

Likt alternativ 1 ska potentiella efterträdare till dagens äldre träd finnas i bägge delområdena i sådan omfattning att trädkontinuiteten säkerställs. Det ska finnas död ved i området.

Engångsåtgärder:

Alternativ 1

I första hand bör betesdrift införas i bägge delområdena. Detta innebär att områdena initialt behöver röjas fritt från sly och buskar inklusive ek- och granplantor. Sannolikt behöver röjningarna upprepas de första åren för att sedan succesivt fasas ut. Befintliga uppvuxna och äldre träd sparas liksom ett antal yngre träd och plantor som kan växa upp och bli så kallade ersättningsträd.

De bägge delområdena stängslas in. (se också under stycke 2.1).

Alternativ 2

Om betesdrift inte är möjligt får man i stället arbeta med riktade och återkommande röjningar i syfte att nå bevarandemålet. Det vill säga gynna enstaka ek-, asp- och tallindivider och begränsa återväxten av övriga trädslag, främst gran.

Initialt bör därför området röjas på all uppväxande sly och granplantor. Utvalda potentiella ersättningsträd kan stängslas in i syfte att skydda dem från viltbete.

Underhållsåtgärder:

Alternativ 1

Årligt bete (ev. i kombination med återkommande röjningar) i sådan omfattning att slyvegetation inte etableras och att ingen förna ansamlas på marken. Betet bör företrädesvis ske med nötdjur eller får. Om markerna betas av hästar ska man vidta åtgärder som säkerställer att värdefulla träd inte skadas av hästarna barkgnag. Död ved som försvårar betesdriften får flyttas inom skötselområdet.

Alternativ 2

Återkommande manuella röjnings- och gallringsåtgärder, förslagsvis vart 5:e år, i syfte att gynna etablering och utveckling av enstaka tallar, ekar och aspar och därmed sträva mot bevarandemålet.

Skötselområde 3, huvudsakligen naturskogsartad tall- och barrblandskog.

Skötselområdet är indelat i 4 delområden och har en total areal på 27,8 hektar.

Beskrivning:

Delområde 3a och 3b består av strandnära hållmarkstallskog, bitvis med mer eller mindre kala klipphöllar närmast strandlinjen.

Här märks endast en mycket begränsad påverkan av skogsbruk och skogen är relativt ljusöppen med tämligen stor åldersvariation i trädsiktet. På grund av den låga boniteten (tunna jordlager) är träden förhållandevis senvuxna och klena trots sin ålder. Det finns dock enstaka äldre tallar som har grövre dimensioner spridd i delområdena. Likaså finns någon enstaka äldre ek i delområde 3a. Död ved förekommer bitvis både i form av solexponerade och mer skuggade lågor i olika nedbrytningsstadier. Dessa utgör värdefulla substrat för främst insekter. Fältsiktet är tunt och slitagekänsligt och består omväxlande av lavmattor av bland annat nordlig fönsterlav samt friskare stråk med ljung, kruståtel, lingon och blåbär.

Spridda enbuskar finns i områdena. Ek och tall föryngrar sig relativt bra i delområdena medan gran verkar föryngra sig mera sparsamt.

I södra delen av 3b finns en välbesökt utsiktsplats med en lite bänk att sitta på och grillplats? I 3b, närmast Fiskaretorpet i öster finns ett stort lövbuskage.

Skötselplan

Bild 4, delområde 3a.

Bild 5, delområde 3a.

Skötselplan

Delområde 3c är mer omväxlande än 3a och 3b. Här finns en mosaik av hållmarkstallskog (likt som i 3a och 3b) och barrblandskog med bitvis rikligt lövinslag i de delar som har lite djupare jordlager.

Hela området har karaktär av gammal bondeskog som kanske också varit föremål för skogsbete. Trädskiktet är mycket varierat med flera relativt välutvecklade naturskogsstrukturer. Här finns bland annat flera gamla och grövre träd, främst tall och björk samt bitvis rikligt med död ved. Här o var finns spridda enbuskar och mindre gläntor med mer gräsartad vegetation som upplevs som rest från en tid med bete på skogen.

Delar av området (norr och söder närmast om fastigheterna Nolby 3:10 och Hov 1:22 utanför reservatet) är tydligt påverkat av skogsbruksåtgärder i senare tid och består av unga trädbestånd främst av tall.

Bild 6, Hållmarkstallskog med död ved i delområde 3c.

Skötselplan

Bild 7, Barrblandskog med lövinslag i delområde 3c.

Bild 8, Barrblandskog i delområde 3c.

Bild 9, Hällmarker i delområde 3c.

Bild 10, ungt planterat tallskogsbestånd i delområde 3c.

Delområde 3d är ett smalt blandskogsområde på hällmark.

Bevarandemål:

Skogen i alla delområden ska i grunden vara en naturskogsartad tall och barrblandskog med väl fungerande naturliga processer och intern dynamik.

Tall ska vara det dominerande trädslaget i delområdena 3a och 3b och ha en fungerande föryngring som inte utkonkurreras av gran. Tallens andel i trädskiktet bör uppgå till minst 70 %.

Delområde 3c ska bestå av en mosaik av talldominerad skog på hällmarkerna (likt i 3a och 3b) och barrblandskog med lövinslag på områden med lite djupare jordlager. Det är viktigt att tall och löv även förekommer rikligt i de mer granrika områdena.

I 3d får det finnas en blandskog.

Det är positivt om ek kan föryngra sig och utgöra ett inslag i trädskiktet i samtliga delområden.

Trädskiktet ska i hela skötselområde vara flerskiktat, innehålla gamla träd samt ha en heterogen struktur med luckor och tätare partier. Det ska finnas rikligt med både stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Det är positivt om det i delområde 3c även fortsättningsvis kan finnas gläntor med gräs- och örtartad vegetation.

Engångsåtgärder:

Initial siktröjning vid utsiktsplatsen i 3b. Uppväxande sly och björkar mot väst och nordväst röjs bort.

Eventuellt stängslas delar av 3a in och betesdrift införs (se avsnitt 2.1).

Bild 11, uppväxande sly och björk vid utsiktsplatsen i delområde 3b röjs bort.

Underhållsåtgärder:

Återkommande siktröjningar vid utsiktsplatsen i 3b samt längst ut på baggaholmen vid behov.

Återkommande manuella röjningar av nyetablerad gran för att bibehålla tallens dominans i trädskiktet, förslagsvis vart 10:e år. Granar av senvuxen karaktär sparas. I övrigt lämnas området att huvudsakligen utvecklas fritt.

Det är positivt om 3b och den del av 3a som ligger på fastigheten Prästbol 6:6 kan ingå i beteshage tillsammans med skötselområdena 1, 2a, 2b, 5b och 6 (se avsnitt 2.1).

Skötselområde 4, öppen sjö, vassområden och klippiga stränder

Skötselområdet är indelat i 1 delområde och har en total areal på 54 hektar.

Beskrivning:

Skötselområdet består av Vänerns djupare och öppna vattenytor tillsammans med en grund och vassbevuxen vik väster om fiskaretorpet Hulan. I skötselområdet ingår också strandzonen längs med hela sjökanten i reservatet. Strandzonen består omväxlande av branta och nästan kala klippor och mer flacka partier med svallad sten och ett ganska smalt bälte med vass.

Alsly har bitvis pga. minskad isläggning och vattenståndsfuktuationer etablerat sig i strandzonen.

Bild 12, Strandzon i skötselområde 4 med vass och alsly.

Bild 13, Strandzon i skötselområde 4.

Bevarandemål:

Området ska bestå av djupa och grunda vattenområden liksom opåverkade strandzoner där vind, vågor och is tillåts påverka strandmiljöerna genom årliga vattenståndsfuktuationer. Vasspartier kan förekomma, särskilt i viken väster om fiskaretorpet. Det är positivt om det genom betesdrift kan utvecklas en blå bård innanför vassen (se avsnitt 2.1).

Vattenkvaliteten ska vara god, varken försurad eller övergödd och halterna av miljögifter ska understiga gällande gränsvärden enligt bedömningsgrunderna för vattendirektivets miljökvalitetsnormer.

Engångsåtgärder:

Inga

Underhållsåtgärder:

Längs med strandkanten i Reservatet bör uppväxande alsly regelbundet röjas bort. Förslagsvis röjer man återkommande olika delsträckor/vikar varje år enligt ett rullande schema så att varje delsträcka röjs minst vart 10:e år.

Det är positivt om skötselområdets vassområden på fastigheten Prästbol 6:6 kan betas (se avsnitt 2.1).

Skötselområde, 5 Lövsumpskog

Skötselområdet är indelat i 2 delområden och har en total areal på 1,6 hektar.

Beskrivning:

5a är en björksumpskog och 5b är ett långsmalt alkärr. Bägge delområdena har en markhistorik som slåttermarker och skogen är tämligen ung. Bägge delområdena har dock goda möjligheter att på sikt utveckla naturskogsstrukturer.

Bild 14, Delområde 5a.

Bevarandemål:

Delområdena ska på sikt bestå av naturskogsartade fuktiga lövskogar med väl fungerande naturliga processer och intern dynamik. Detta innebär bland annat rikligt med gamla träd och död ved i olika former samt ett varierat trädskikt i avseende på ålder och artsammansättning. Markhydrologin ska inte vara påverkad negativt av mänskliga aktiviteter. Graninslaget ska vara max. 5 %. Det är positivt om det finns rikligt med träd med sockelbildning.

Engångsåtgärder:

Inga

Underhållsåtgärder:

Manuell röjning av nyetablerade granplantor förslagsvis vart 10:e år, i övrigt lämnas området i huvudsak utan skötselåtgärder.

Skötselområde 6, gles tallskog där gran nyligen har avverkats

Skötselområdet är indelat i 1 delområde och har en total areal på 2,1 hektar.

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av ett område där större delen av granarna nyligen har avverkats i syfte att gynna naturvärden knutna till tall. Området har därför idag en karaktär av hygge med tät skärmställning av tall. I områdets markskikt förekommer mycket riklig föryngring av gran och ek.

Bild 15, Skötselområde 6.

Bevarandemål:

Skötselområdet ska på sikt bestå av en naturskogsartad tall och barrblandskog med väl fungerande naturliga processer och intern dynamik. Tall ska vara det dominerande trädslaget och ha en fungerande föryngring som inte utkonkurreras av gran. Tallens andel i trädskiktet bör uppgå till minst 70 %. Det är positivt om det finns inslag av uppvuxna ekar eller andra enstaka lövträd i trädskiktet.

Engångsåtgärder:

Initial röjning av all uppväxande gran.

Underhållsåtgärder:

Återkommande manuella röjningar av nyetablerad gran för att bibehålla tallens dominans i trädskiktet, förslagsvis vart 10:e år.

Ett alternativ kan vara att naturvårdsbränna området. En sådan bränning bör då även inkludera den del av 3a som ligger på fastigheten Prästbol 6:6. Naturvårdsbränningen skall ske utifrån en särskilt upprättad bränningsplan som utformas enligt de riktlinjer för naturvårdsbränning som föreskrivs av Naturvårdsverket.

Detta innebär bland annat att bränningsplanen skall innefatta:

- Säkerhet, så som släckningsberedskap - vattentillgång och utrustning, alternativt förfarande vid vindkantring med mera. (*En förutsättning är att bränning kan utföras utan risk för spridning till grannfastigheter, byggnader etc.*).
- Biologiskt mål och önskad brandutveckling.
- Inom vilka väderleksförhållanden bränning bör utföras, baserat på brandriskindex och meteorologiska prognoser.
- Objektets iordningställande för bränning (till exempel brandgator och andra begränsningslinjer).
- Förfarande vid brandens eventuella spridning till mark som ej planerats för bränning.
- Tidpunkt för naturvårdsbränning, när på året och när på dygnet, starttid och beräknad sluttid.
- Bränningsledning samt brandbevakning utanför objektet.
- Bränningsteknik, tändningsteknik.
- Efterbevakning.
- Personal och materielbehov.
- Samband och kommunikation mellan personal/enheter och kontakter eller larm av kommunal räddningstjänst samt eventuellt andra kontakter.

I planeringen ingår även att informera berörda grannar, närboende, arrendatorer, nyttjanderättshavare med mera.

Samråd bör påbörjas så tidigt som möjligt inför en bränning och fortlöpande dialog ska alltid ske mellan länsstyrelsen, bränningsledning, räddningstjänst samt den eller de nämnder i kommunen som ska fullgöra de uppgifter som anges i LSO – Lagen om skydd mot olyckor.

Skötselområde 7, naturskogsartad lövskog med rikligt ädellövinslag.

Skötselområdet är indelat i 1 delområde och har en total areal på 0,7 hektar.

Beskrivning:

Naturskogsartad lövskog med ett rikligt inslag av ädellövträd. Al, ek, björk och asp är de vanligaste trädslagen i trädskiktet och flera individer är gamla. Det finns tämligen rikligt med död ved i området. Granföryngring förekommer.

Bild 16, skötselområde 7.

Bevarandemål:

Skötselområdet ska bestå av naturskogsartad lövskog med väl fungerande naturliga processer och intern dynamik. Detta innebär bland annat rikligt med gamla träd och död ved i olika former samt ett varierat trädskikt i avseende på ålder och artsammansättning. Markhydrologin ska inte vara påverkad negativt av mänskliga aktiviteter. Graninslaget ska vara max. 5 %.

Engångsåtgärder:

Inga

Underhållsåtgärder:

Återkommande manuella röjningar av nyetablerad gran för att bibehålla lövträdens dominans i trädskiktet, förslagsvis vart 10:e år.

Skötselområde 8, igenväxande tidigare vik av Vänern

Skötselområdet är indelat i 1 delområde och har en total areal på 1,5 hektar.

Beskrivning:

Igenväxande vik av Vänern som tidigare hyst öppen klarvattenyta. Idag är området bevuxet med vass och hög gräsvegetation. Enstaka björkar och tallar har etablerat sig.

Bild 18, skötselområde 8.

Bevarandemål:

Om inte Vänerns tappning ändras och i framtiden innebär ökat vattenstånd och större fluktuationer kommer området på sikt att växa igen mer och bli sluten skog. Skogen får då utvecklas fritt och utvecklas mot naturskogsartad skog.

Engångsåtgärder:

Inga

Underhållsåtgärder:

Inga

Övriga områden i reservatet: torpmiljö och tomtmark.

Reservatets förvaltare ansvarar inte för skötseln i dessa områden.

Beskrivning:

Tomtområde närmast fiskaretorpet Hulan och dess ekonomibyggnader samt en bit mark som historiskt utgjort del av tomt till torpet Öhmans på Hov 1:22.

Förvaltning:

För förvaltningen av Hulans byggnader och dess tomtområde ansvarar Torsö hembygdsförening. För förvaltningen av tomtområdet till Torpet Öhmans ansvarar ägarna av Hov 1:22.

Torpet Hulan med dess ekonomibyggnader.

Den del av reservatet som utgör tomtmark
åt Torpet Öhmans

3.2. Friluftsliv

Beskrivning:

Fiskartorpet Hulan är ett populärt besöksmål. Från torpet går en kortare vandringsled till en utsikts och grillplats i skötselområde 3b. I övrigt finns inga större stigar i området och reservatet får därför betraktas som relativt svårtillgängligt.

Karta med de anläggningar/anordningar som ingår i förvaltningen av reservatet finns i bilaga 2c.

Mål:

Två väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturreservatet ska finnas på de platser som markeras i bilaga 2c.

En väl underhållen vandringsled ska finnas enligt vad som framgår av bilaga 2c.

Två väl underhållna rastplatser/bänkbord ska finnas på de platser som markeras i bilaga 2c. I anslutning till den södra rastplatsen (i 3b) ska det finnas en väl fungerande grillplats.

Engångsåtgärder:

Informationstavlor ska sättas upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 2c. Tavlorna ska utföras enligt svensk standard och

Naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur.

En vandringsled ut till Baggaholmen ska anläggas i området enligt karta i bilaga 2c. Vid behov anläggs en spång i det smala sundet mellan Baggaholmen och fastlandet.

En mindre rastplats med sittbänk och bord ska uppföras längst ut på Baggaholmen samt vid nuvarande utsiktsplats i skötselområde 3b enligt bilaga 2c. En grillplats anläggs vid utsiktsplatsen i 3b.

Underhållsåtgärder:

Informationstavlorna, rastplatserna med sittbänkarna och bord, samt vandringsled med eventuell spång ska tillses regelbundet och underhållas vid behov. Detta inkluderar röjning av uppväxande träd och buskar i anslutning till dessa anläggningar.

3.3. Artspecifika skötselåtgärder

Beskrivning:

Utöver kända förekomster av flera hotade och rödlistade fågelarter finns inga inventeringar eller andra dokumentationer av övriga artgrupper i reservatet. Sannolikt hyser dock området ett relativt stort antal hotade insekter, mossor och lavar som är knutna till naturskogsartad barrskog. De skötselåtgärder som beskrivs i denna skötselplan skall förhoppningsvis vara tillräckliga för att dessa arter skall ha goda förutsättningar att ha stabila populationer i reservatet eller dess närområde.

Bevarandemål:

De i naturreservatet förekommande signal-, Natura 2000- och/eller rödlistade arterna ska ha stabila eller ökande populationer.

Skötselåtgärder:

Om uppföljningen av bevarandemålet visar vikande populationer för någon av de i reservatet förekommande signal-, Natura 2000-, och/eller rödlistade arterna får artspecifika skötselåtgärder genomföras. Detta gäller så länge åtgärderna inte strider mot naturreservatets syfte samt att åtgärderna innebär ett så begränsat ingrepp i naturmiljön som möjligt. Ett exempel på sådana åtgärder kan vara att skapa boplattformar för fiskgjuse eller andra trädhäckande fåglar.

3.4. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets vägledning Gränsarbeten vid områdesskydd enligt Miljöbalken.

4. Konsekvenser av klimatförändringar

En påtaglig klimateffekt som kan påverka reservatets bevarandevärden är ändrade vattenståndsfluktuationer i Vänern. Dessa är mycket viktiga för att motverka igenväxning av områdets strandzoner. Om vattenståndsfluktuationerna skulle minska ytterligare måste manuella åtgärder för att efterlikna dessa fluktuationer intensifieras.

Det är viktigt att ha en beredskap för eventuella svamp- och insektsanknutna sjukdomar eller angrepp så att åtgärder kan sättas in snabbt. Exempel på åtgärder kan vara att plantera/gynna fler trädslag, särskilt inhemska arter, så att riskerna sprids och att efterträdare säkerställs. Använd resistent varianter om det finns.

Veteranisering, dvs. att inducera bildning av gammelträdkvalitéer genom specifik skötsel av yngre träd kan också vara en åtgärd.

Med tanke på klimatförändringarna bör man också ägna särskilt uppmärksamhet åt invasiva arter och sätta in bekämpningsåtgärder i ett tidigt skede.

Det är dock svårt att motverka eventuella effekter av klimatrelaterade förändringar inom ramen för reservatets förvaltning. För att motverka dessa krävs i stället större samhällsinsatser på ett mer övergripande plan.

5. Dokumentation och uppföljning

Dokumentation och övervakning skall ske i enlighet med det program som beskrivs i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av skyddade områden i Sverige". Förvaltaren ansvarar för dokumentation av utförda skötselåtgärder. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och utvärdering av syften, bevarandemål samt gynnsam bevarandestatus.

6. Planerad förvaltning

Förvaltningen av Hulans naturreservat bekostas av staten. Vilka av de föreslagna skötselåtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på tilldelning av medel från en årlig naturvårdsbudget. Tabellen nedan ger förvaltaren vägledning vid prioritering.

Torsö hembygdsförening bekostar skötsel och underhåll av byggnader och anläggningar som tillhör fiskaretorpet Hulan.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra. När/intervall visar när och hur ofta en åtgärd bör göras, samt vad som bör göras snarast.

Åtgärd	Skötselområde /delområde	När/intervall	Prioriterad skötselåtgärd
Gränsmarkering	Alla	Efter beslut	1
Informationsskylt		Efter beslut	1
Manuell röjning av nyetablerad gran	3, 5–7	Vart 10:e år	1
Restaurering av slätteräng därefter årlig slätter.	1	Efter beslut	1
Röjning av uppväxande alsly	4	Löpande/ minst vart 10:e år.	1
Anläggning av vandringsled	3, 5, 6	Efter beslut	1
Utsiktsröjningar	3	Vart 5:e år	2
Anläggning av rastbord och grillplats.	3	Efter beslut	2
Restaurering av betesmark därefter årligt bete.	2	Efter beslut	3
Uppföljning av skötselåtgärd	Alla	Efter åtgärd	3

7. Underlag

Som underlag till denna skötselplan har bland annat följande rapporter, utredningar, artlistor och annat material använts.

Underlag specifikt för detta naturreservat:

”Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer i Mariestads kommun: landsbygden”. Boken är utgiven av Västergötlands museum 2003.

Allmänna underlag:

EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2019, Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götalands län. Rapport 2019:05. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 6762, Naturvårdsverket, Stockholm.

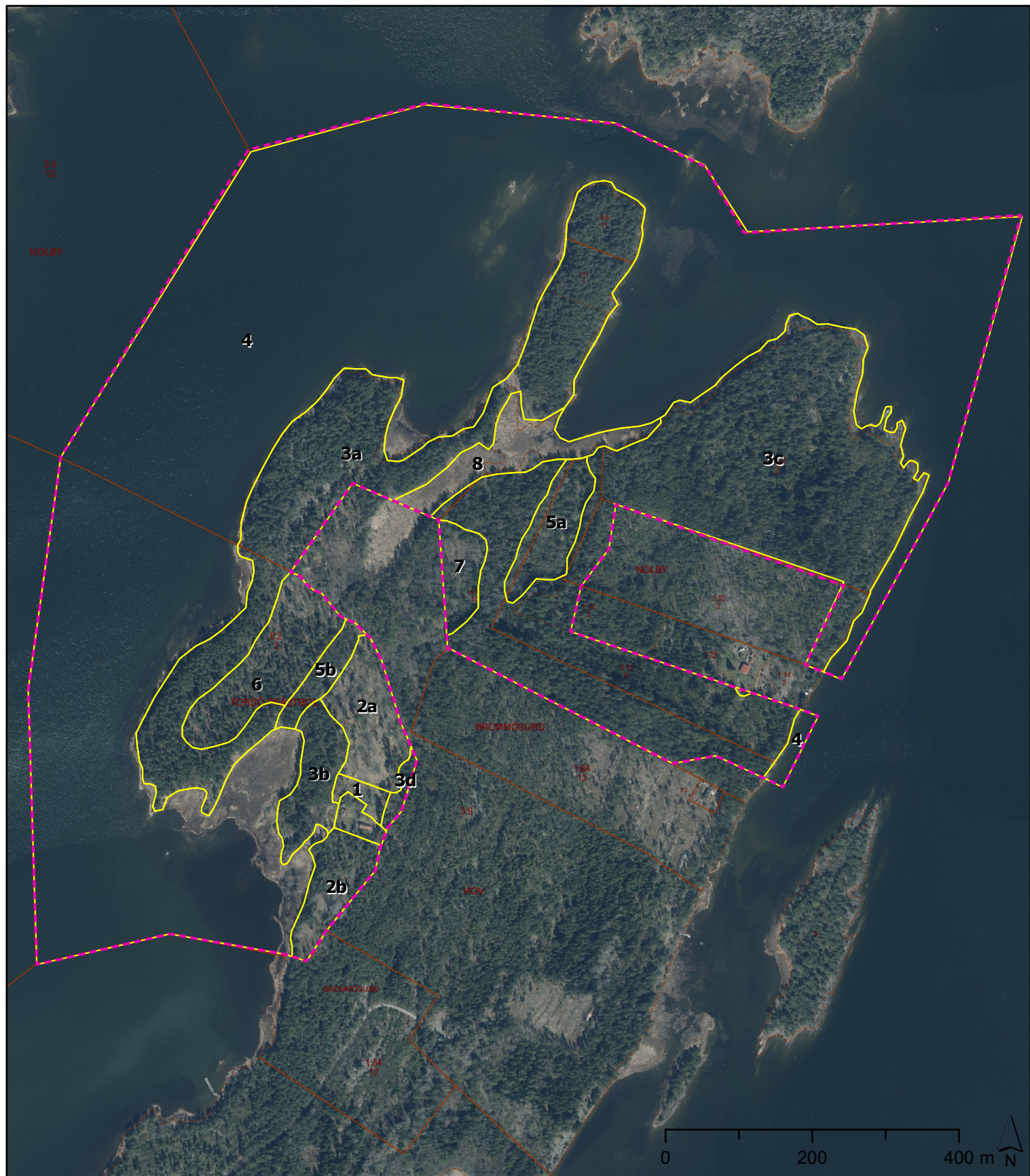
Nitare, J. (red.), 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

lansstyrelsen.se/vastragotaland

Bilaga 2a, Skötselområden

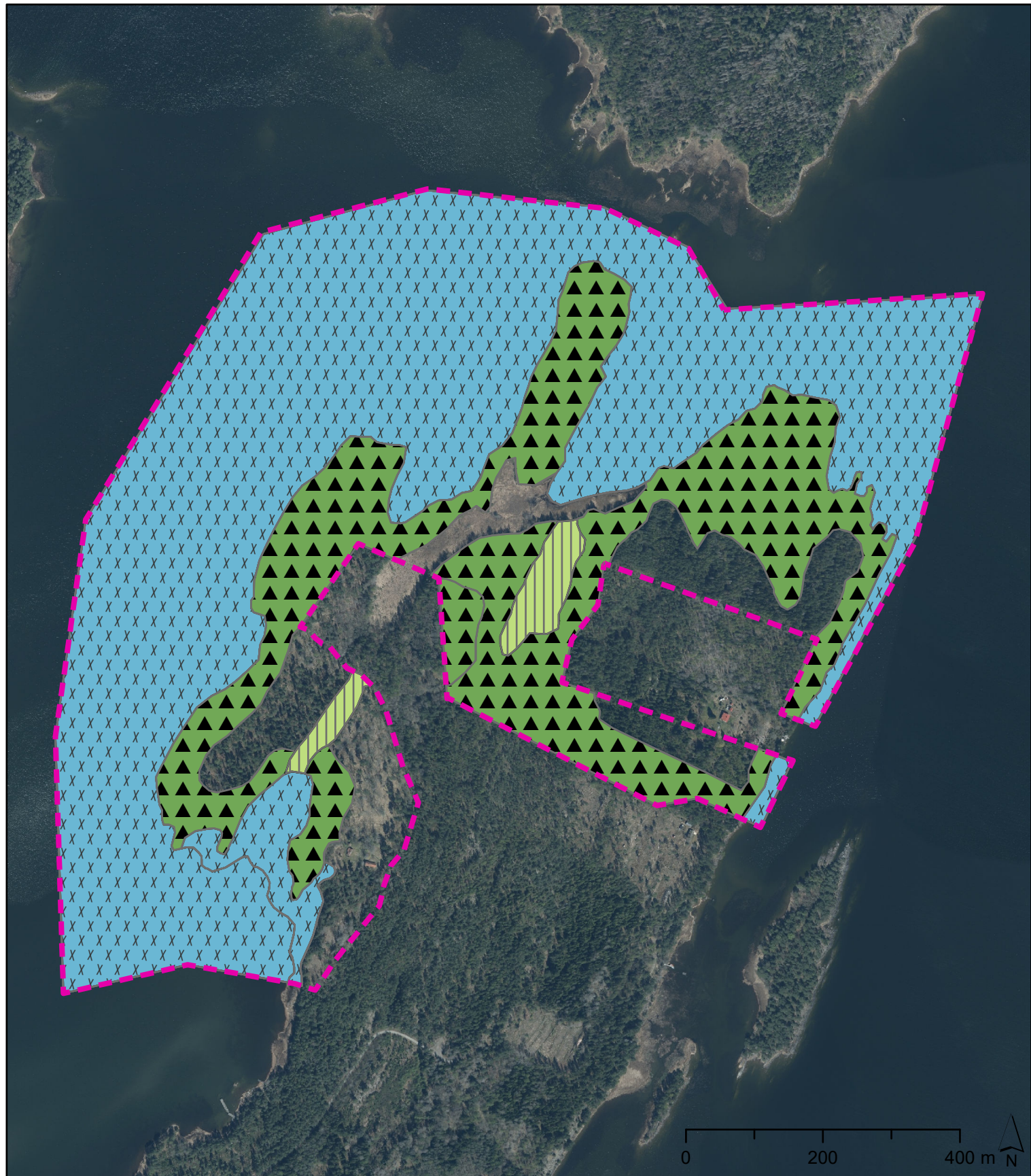
- Gräns för naturreservat
- Skötselområden

Illustrationskarta till skötselplan för
Hulans naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut datum
2024-11-04, dnr 40036-2015

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen Västra Götaland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2b - Naturtyper

Naturtyper enligt NNK

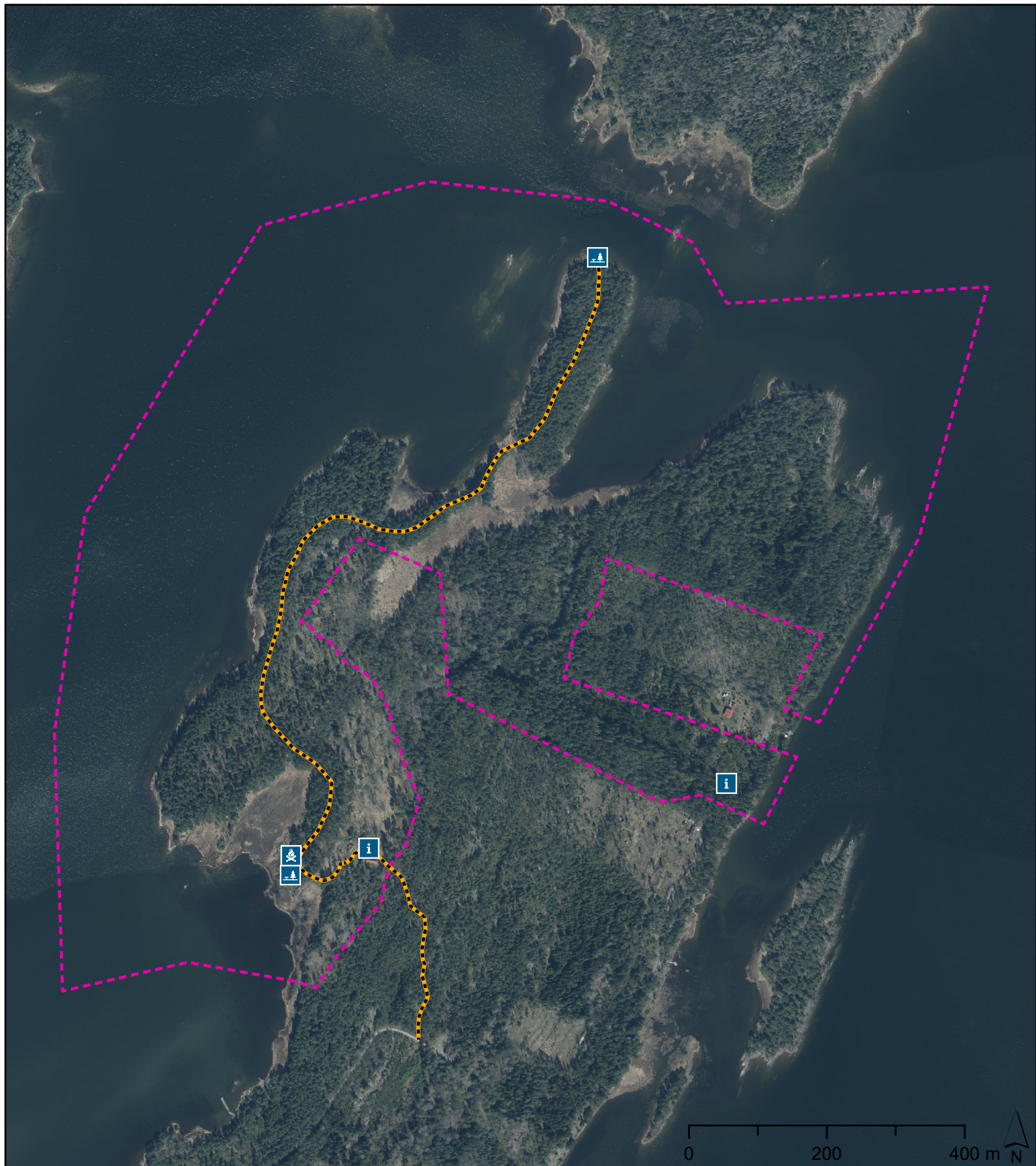
- 3130 - Ävjestrandsjöar
- 9010 - Taiga
- 9080 - Lövsumpskog
- Gräns för naturreservat

Illustrationskarta till skötselplan för
Hulans naturreservat
Tillhör Länsstyrelsens beslut datum
2024-11-04, dnr40036-2015

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen Västra Götaland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2c - Anordningar för friluftsliv

Friluftslivsplan

- Informationsskylt
- Eldstad
- Rastplats
- Vandringsled
- Gräns för naturreservat

Illustrationskarta till skötselplan för
Hulans naturreservat
Tillhör Länsstyrelsens beslut datum
2024-11-04, dnr 40036-2015

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen Västra Götaland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 3, Sakägarförteckning

Upplysning

Sakägarförteckningen är uppdelad i tre delar. Del A listar ägare till fastigheter och samfälligheter inom området. Del B listar ägare till fastigheter utanför området som har del i någon samfällighet eller annan nyttjanderätt inom området. Del C listar övriga av Länsstyrelsen kända sakägare.

Del A. Ägare till fastigheter, samfälligheter m.m. inom området

Namn	Fastighet/-er	Samfälligheter m.m.
Naturvårdsverket	Torsö Prästbol 6:6	
Bo Davidsson	Hov 3:9, Hov 1:14	
Karl-Gustav Kjellkvist	Hov 3:12	
Bert-Ola Kjellkvist	Hov 3:12	
Karin Johansson	Nolby 4:4	
Johan Johansson	Nolby 4:4	
Anders Joakim Stenlund	Björk 2:12	
Pia Marie Stenlund	Björk 2:12	
Carina Lugn	Nolby 3:10	

Del B. Samfälligheter, servitut m.m. som ligger inom området, men tillhör fastigheter utanför

Namn	Samfällighet, servitut m.m.	Tillhör fastighet
Torsö Samfällighetsförening	Väg Nolby GA:2	

Del C. Av Länsstyrelsen kända arrendatorer och övriga sakägare

Namn	Roll
Torsö Hembygdsförening	Ägare av Fiskaretorpet Hulan

Bilaga 4. Sändlista

Sakägare

Beslutet har skickats till samtliga sakägare enligt sakägarförteckningen bilaga 3.

Övriga

Beslutet har även skickats till följande myndigheter, organisationer, föreningar och övriga som fick beslutet på myndighetssamråd eller remiss:

Mariestads kommun
Skogsstyrelsen
Sveriges Geologiska undersökning,

LRF Västra Götaland
Naturskyddsföreningen i Väst
Mariestads naturskyddsförening
Curt Gustafsson
May Gunilla Järrebring

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.**

Länsstyrelsens e-postadress är:
vastragotaland@lansstyrelsen.se

Skickar du med vanlig post är adressen:
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast 27 november 2024.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.